

КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВІРНИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

Будь-яке зобов'язання, у тому числі й договірне, має тимчасовий характер. Учасники цивільного обороту укладають договори заради певного правового результату, який досягається виконанням зобов'язання, що виникає з договору.

Договір є обов'язковим для виконання сторонами. Виконання договірних зобов'язань повинно здійснюватися відповідно до умов договору, загальних положень щодо виконання зобов'язань, визначених у Цивільному Кодексі та спеціальних правил стосовно виконання окремих видів договірних зобов'язань.

Виконання договірного зобов'язання – є вчинення боржником на користь кредитора або третьої особи певних дій, що становлять предмет виконання договірного зобов'язання.

Контроль розрахунків бюджетом, постачальниками, покупцями та іншими контрагентами є не чим іншим, як їх (розрахунків) інвентаризацією. Тому можна стверджувати, що вона є обов'язковою, як мінімум, один раз на рік, в ході річної інвентаризації. В решті випадків, коли інвентаризація є обов'язковою, звірка розрахунків проводиться в разі потреби.

Контроль розрахунків може здійснюватися з один, кількома чи всіма контрагентами щодо виконання: окремих видів договорів; всіх договорів; поставки одного чи кількох видів товару.

Так, зокрема, в ході будівництва, коли кілька підрядників виконують одні й ті самі роботи, виникає необхідність перевірити їх обсяги. Тому в такому разі здійснюватиметься звірка розрахунків щодо виконання договорів підряду за одним видом робіт з кількома підрядниками. А по закінченні будівництва виникає потреба звірити розрахунки зі всіма підрядниками за договором будівництва.

Звірка розрахунків проводиться починаючи: з дати, на яку вона була проведена в попередній раз; з дати початку виконання того чи іншого виду договору; з дати початку договірних відносин з тим чи іншим контрагентом.

Виконання договірних зобов'язань є умовою ефективності договірної роботи. Будь-який відступ від прийнятих зобов'язань тягне за собою порушення господарських зв'язків, відбивається на фінансовому стані підприємств, а в кінцевому рахунку – на споживачах.

При виконанні договірного зобов'язання сторони мають також керуватися загальним принципом цивільного права, а саме – принципом справедливості, добросовісності та розумності.

Договірна дисципліна включає дві вимоги: реальне виконання і належне виконання. Реальне виконання означає виконання зобов'язань в натурі. Так, за договором поставки повинна бути здійснена передача продукції (товару) постачальником покупцеві. Господарські договори відносяться до числа відплатних і, як правило, двосторонніх, тобто таких, в яких кожен з контрагентів виступає одночасно як носій і прав, і обов'язків. У цьому зв'язку важливого значення набуває забезпечення реального виконання зустрічних зобов'язань покупця, включаючи, в першу чергу, оплату переданої йому продукції. Належним визнається виконання зобов'язань у суворій відповідності з його змістом.

Виконання договорів повинно контролюватися за загальним обсягом, розгорнутому асортименту, термінів поставки, якості, комплектності, дотриманню транспортних умов, розрахункової дисципліни, з питань організації обороту тари і засобів пакування, виконання умов відвантаження, порядку узгодження цін. За невиконання або неналежне виконання прийнятих за договором зобов'язань передбачені заходи майнової відповідальності сторін.

Отже, договірна дисципліна передбачає дотримання певних правил: укладання угоди, оформленої відповідно до вимог чинного законодавства, вибір оптимальної форми розрахунків, контроль за станом дебіторської (кредиторської) заборгованості, облік і контроль виконання договорних зобов'язань. Проведення цієї роботи передбачає: оцінку партнерів підприємства, з точки зору їх надійності; своєчасний розрахунок і надсилання претензій боржникам; використання різних форм забезпечення боргових зобов'язань; юридичне оформлення всіх документів, що регламентують взаємовідносини з партнерами-боржниками, їх обов'язки щодо обсягів, термінів та умов повернення боргу.

Виконання договорів постачання товарів контролюється за загальним обсягом, розгорнутим асортиментом, термінами постачання, якістю і комплектністю товарів, дотриманням транспортних умов, розрахунковою дисципліною.

Контроль дозволяє проводити за рахунок автоматизації наступні завдання: детальний облік урахування договорів; оперативний облік виконання і оплати зобов'язань по договорах, аналіз даних по договорах та підготовка звітності з різною деталізацією даних.